

Szombat vagy vasárnap,

Bíró Boglárka

Pécsi Tudományegyetem, Művészeti Kar

festőművész, harmadik évfolyam

Hegyi Csaba DLA, adjunktus

Korábbi rajzaim, festményeim klasszikus tanulmányok voltak, csendéletek és figurális kompozíciók, melyekben a valóság hű ábrázolása volt a cél.

Ezeket követően illetve ezekkel egyidejűleg készültek az alábbi képek, már egy önálló, saját mű-sorozat létrehozására törekedve. Közös ezekben, hogy velem vagy a környezetemben történt esemény, magamhoz közel álló személy, élőlény adja képeim témáját. A hordozóra kerülő kompozíció viszont fiktív, a szó eredeti értelmében nem reális. Emberi, növényi és állati, természetből vett motívumok ábrázolása foglalkoztat, és az ebből kiinduló redukálás, absztrakció, asszociáció.

A képek vegyes technikával készültek fára és/vagy vászonra. Enyves festéket, temperát, akril- és zománcfestéket használok az olaj mellett. Ceruzát, szénét, filctollat, csomagoló papírt, használt, kiszáritott tea filtert, halpikkelyt, fénymásolt papírt, színes papírt, tortacsipkét, csiszoló papírt, textíliát applikálok, így kísérletezve a faktúrákkal.

A képek egymásra építkeznek, amit akár szó szerint értek. Már megfestett vásznakat dolgoztam újra, részben anyagihiány miatt, részben mert elégedetlen voltam a pillanatnyi állapotukkal. Voltak viszont részletek, amik tetszettek és nem akartam, hogy elveszenek, ezért ezeket megpróbáltam az új képeken felhasználni, megtartani. Így a képek kicsit óvatosan, kevesebb lendülettel készültek. Folyton alakultak, egyfajta kísérletként, nem volt elképzelésem a befejezésről mikor belefogtam, pedig a témát illetően kis vázlatrajzokkal előztem meg a nagyobb képet.

Némileg méretbeli előrelépés is történt. Tanulmányokat készítettem nagyobb méretben, de a saját kompozícióknál a kisebb méretet részesítettem előnyben. Az anyagihiány miatt felhasználtam különböző anyagokat a festéken kívül, amit egy-egy szín helyettesítésére találtam ki, később viszont nagyon izgalmasnak tűnt az anyagok faktúrájával való játék. Tovább kísérleteztem ragasztással, tépéssel. Véletlenekből, esetlegességekből újabb technikai ötletek származtak. Olyan tea filtereket gyűjtöttem össze és szárítottam meg, amit előbb a teafű és a víz festett meg különböző módon, attól függően, hogy milyen minőségű volt a papír és hogy fekete, zöld vagy gyümölcs tea volt a tasakban. Ezeket a barnás, vöröses , lilás „akvarelleket” nagyon esztétikusnak találtam, ezért is kezdtem őket a képeimre ragasztgatni, enyvvel, vagy faragasztóval. (Ezekre az anyagokra is eltérően reagáltak.) Később eltávolítottam, átfestettem, újraragasztottam őket, így érve el különböző textúrákat.

Az első ilyen, már megfestett vászonra induló új kép az *Idomár*¹ című volt. Igyekeztem az érdekesnek tartott részleteket meghagyni, azokat kikerülve, vagy csak rálazúrozva alakítani tovább. Először enyves festéket, színt, papírt használtam. Ezek gyenge, natúr színeket adtak, ezért később olajjal festettem erősebb, akkor nekem szinte rikítónak számító színeket. Palettám ebben az időben bővült a türkizkékkel, amit előszeretettel kentem minden hordozóra, és ezáltal a narancsok, sárgák is egyre inkább megjelentek, amivel kompenzálni próbáltam a sok „hideget”.

Színesedtek a képek, korábban a hangsúlyt sokkal inkább a vonalakra, formákra helyeztem, grafikusan kezelve a felületet.

A témája kézenfekvő volt, egy hozzám közelálló személyről, a testvéremről akartam képmást. Külsődleges jegyekből sokat elhanyagoltam, fényképet szándékosan nem használtam. Csak az emlékeimre és a róla fejben kialakított képre hagyatkoztam. Csukott szemmel egy pár firkát is

¹ 1. számú melléklet

készítettem, azokkal a jellegzetes vonásokkal amik elsőként eszembe jutnak róla, egyfajta koncentrációs gyakorlatként. Ezeket később már nem vettem igénybe.

A madarak mintegy attribútumként vannak jelen, lassan már hozzátartoznak az alakjához, papagájokkal foglalkozik gyerekkora óta. Ezekről az állatokról kisméretű portrékat festettem a készülő képpel párhuzamosan, melyben az egyedek különböző egyéniségét akartam megörökíteni.²³ A megfogalmazás módjában szerepet játszhatott még William Wharton⁴ regénye, amit akkoriban olvastam. A főszereplő némileg összefonódott az én szereplőmmel, a magába illetve madárvilágába forduló már-már nem is emberként élő „Madárka”. Ezek az emlékezetbeli dolgok átlépnek, átformálódnak a képzelet világában, néha meseszerűvé is válnak. A valóság illetve a megtörtént események mankói a képnek, illetve a kép(ek) illusztrációja a környezetemnek.

Ezt a képet követte még az a madár-pár⁵, amelynek piros vásznait, két összetartozó, talált, zöld ablakszárnyra feszítettem. Az ihletője egy közeli tó, befagyatlan vizű vendége volt, egy magányos kárókatona (aki maga mellé egy képzeletbeli, fiktív párt kapott tőlem).

Szintén a felületekkel, faktúrákkal játszottam, textíliákkal, frottázzsal, talált anyagokkal alakítottam ki a formát.

A *Szombat, vagy inkább vasárnap*⁶(pályamunka) című képen a technikai tanulságokat már tudatosan próbáltam meg beépíteni. A kép itt is egy „talált” vásznon indult. Egzakt alakzatokat, amiket mintákkal (pl.: a kutya szőrzete, takaró csíkjai) vagy homogén színekkel, felületekkel töltöttem ki, illesztettem össze és alakítottam ki belőlük, mint egy kirakós játékot darabjaiból, a témát. Ez az öregasszony három kutyával.

Egy téli hétvégén, szombaton vagy vasárnap — erre utal a cím is — hallottam a rádióban a hírt, hogy végül életét vesztette az az idős nő, akit a napokban szállítottak kórházba, mert kihűlt a teste. Lakásában nem volt fűtés, a fagyos helyiségben azért bírhatta mégis napokig a hideget, mert kutyái melegítették. Meghatott a történet, így készítettem egy pár szén vázlatot feldolgozásképpen. Aztán ezeket segítségül hívva kezdtem bele a képbe. Fejből, emlékezetre és képzeletre való támaszkodással dolgoztam, illetve pár otthoni állatról már korábban elkészült kroit, rajzot használtam föl.

² 3. számú melléklet

³ 16 db ~9x13cm-es elemekből álló nimfapapagáj képmás sorozat, olaj, fa

⁴ Madárka. Európa Könyvkiadó, Budapest, 1987.

⁵ Kormorán, 4. számú melléklet

⁶ 2. számú melléklet

Munkáimban az állatok sok szerepet kapnak, mindig visszatérő motívumok. Én magam olyan állatbarát családban nőttem fel, ahol sose volt baj ha egy elkóborolt gőtét találtunk a fürdőszobában, vagy a kádban átmenetileg halak úsztak. Fészekből kiesett fiókák örökbe fogadása, talált csirkék, macskák felnevelése vagy kóbor kutya befogadása. Szerepük nagyon fontos a munkáimban. Karakterüket nem realistán, a legtöbb esetben stilizálva, egyszerűsítve jelenítem meg. Az elmaradt részletek nem olyan lényegesek, a megragadottak viszont annál inkább. Ezek a lényegeik, szubjektívek, magamnak fontosnak tartott, megjegyzett motívumok. Mostanában már tudatosan próbálom viselkedésüket, mozgásukat, külalakjukat, külső-belső tulajdonságaikat figyelni és ezek alapján újrarajzolni őket.

Végezetül nagyon röviden szeretnék utalni néhány a munkámat megerősítő forrásra.

Würtz Ádám nagy tisztelője vagyok, munkái inspirálnak engem, gyerekeknek illusztrált könyveinek állatai mindig magukkal ragadtak. Szintúgy *Henri Rousseau* egzotikus állatai, oroszlánok, antilopok, krokodilok meg majmok. *Földi Péter* különleges lényei, *Péter Vladimir*, *Szemadám György* madarai, apokrif állatai. *Szemethy Imre* groteszkjei.

Több olyan alkotó van még, akinek festészete szintén ihletője az én munkáimnak is. *Picasso* kék- rózsaszín korszakából ismeretes cirkuszos képei, melyeken a figurák beleérzéssel, együttérzéssel vannak megjelenítve, illetve a *Nő varjúval* című, szintén korai munkája. Nagy hatással voltak rám: az *Európai Iskola* művészei, *Vajda Lajos*, *Bálint Endre*, *Anna Margit*, *Gedő Ilka*, *Vaszko Erzsébet*.

A pécsi *Csontváry Múzeumban Aknai Tamás* által tartott *Csontváry szemináriumra* volt lehetőségem bejárni, és ott félévig hetente megnézni az ott kiállítottakat. Egészen közelről figyelhettem és tanulhattam Csontváry színei összehangoltságát, festésmódját, ahogy a festékrétegeit egymásra helyezi, esetekben visszakaparja, vagy újból ráfest. Egy hasonló technikával magam is próbálok kísérletezni.

Az egyéni alkotókon kívül a népművészeti motívumok, szimbólumok egyszerű szépsége, igazsága van rám hatással, és azok, akik ezt beépítették művészetükbe, újraértelmezték a hagyományokat. Nem csak a képzőművészetet érintve ide sorolom *Tandori Dezső* költőt, *Konrad Lorenz* etológust, *Schmidt Egon* ornitológust. Az említett személyek munkássága, igazság keresése időtlen, ezért gondolom, hogy irányadó lehet számomra a már nem csak kortársak művészete is.

1. számú melléklet Idomár
69x124 cm
vegyes technika
2012

2. számú mellékelt Szombat, vagy inkább vasárnap
86x145 cm
vegyes technika
2012

4. számú melléklet Kormorán I-II
39x81 cm
vegyes technika
2012

3.számú melléklet

